T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/60
KARAR NO : 2024/161
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: Alkollü olarak araç kullandığından bahisle kendisine, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca idari para cezası verilen ve sürücü belgesine el konulan davacının; bu süreçte yaşadığı mağduriyet nedeniyle uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : D. C. B.
Vekili : Av. Y. C. K.
Davalılar : Çorum Valiliği
Vekili : Av. A. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Osmancık Bölge Trafik ve Denetleme Büro Amirliğince 19/09/2019 tarihinde alkolmetre ile yapılan ölçüm sonucunda müvekkilinin 1,38 oranında alkollü olduğunun tespit edildiğini, müvekkilinin itirazı üzerine Osmancık Devlet Hastanesinde yapılan ölçümde alkol oranının 0,10 olduğu yönünde kati hekim raporu verildiğini, ancak polis memurlarınca kendi ölçüm cihazlarına itibar edilerek 19/09/2019 tarih ve 0072 OSB sıra nolu ceza tutanağının düzenlendiğini ve müvekkilinin sürücü belgesine 6 ay süre ile el konulduğunu, Ankara Adli Tıp Kurumunun 26/11/2019 tarihli raporu ile kanda alkol olmadığının tespit edildiğini, müvekkilinin Osmancık Sulh Ceza Hakimliğine 19/09/2019 tarih ve OSB 0072 nolu idari yaptırım kararının iptali talebi ile yaptığı başvurunun 2019/753 D. İş sayılı karar ile kabul edildiğini ve idari yaptırım kararının kaldırıldığını, müvekkilinin sürücü belgesini 22/01/2020 tarihinde teslim aldığını, ayrıca Osmancık Cumhuriyet Başsavcılığının 2019/1608 sayılı soruşturma dosyasında 12/12/2020 tarihinde trafik güvenliğini tehlikeye sokmak suçundan takipsizlik kararı verildiğini belirterek, 19/09/2019 tarihinde haksız olarak ehliyetine el konulan ve yapılan ölçümler sebebiyle saatlerce bekletilen müvekkilinin seyahat özgürlüğünün kısıtlanması, alkollü araç kullandığı gerekçesi ile 6 ay boyunca sürücü belgesine el konulması nedeniyle uğradığı zararın giderilmesi amacıyla 20.000 TL manevi tazminatın olay tarihi olan 19/09/2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Çorum İdare Mahkemesi 10/03/2020 tarih ve E.2020/162, K.2020/190 sayılı kararı**ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca uyuşmazlığın idari işlemden kaynaklanan bir tam yargı davası olarak görülmesi ve idari yargı yerleri tarafından çözümlenmesi olanağı bulunmadığı gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 13/07/2020 tarih ve E.2020/519, K.2020/619 sayılı kararı ile, söz konusu karar ve dayandığı gerekçe usul ve hukuka uygun bulunmuş olup, kararın kaldırılmasını gerektirecek bir neden görülmediğinden yapılan istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlığın niteliği idari işleme dayalı bir tam yargı davası olmakla birlikte zararın doğmasına sebep olarak gösterilen sürücü belgesinin geri alma tutanağına karşı açılan benzer davalarda Adli ve İdari yargı yerleri arasında çıkan olumsuz görev uyuşmazlığı sonucu Uyuşmazlık Mahkemesinin Sulh Ceza Mahkemesini görevli kıldığı bilinmekle, davacının sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin tutanağın iptaline Sulh Ceza Mahkemesi tarafından karar verildiği görülmektedir.

Bu itibarla tazminat talebinin dayanağı olarak gösterilen tutanağın hukuka uygun olup olmadığını inceleyen ve sonuçlandıran yargı yerinin Sulh Ceza Mahkemesi olması karşısında yukarıda açıklanan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca uyuşmazlığın idari işlemden

kaynaklanan bir tam yargı davası olarak görülmesi ve idari yargı yerleri tarafından çözümlenmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin tutanaktan kaynaklandığı anlaşılan tazminat davasının, tutanağa ilişkin uyuşmazlığı çözümleyen Adli Yargı Düzeni içinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır..."

3.Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Havza Asliye Hukuk Mahkemesi 03/02/2021 tarih ve E.2020/159, K.2021/24 sayılı kararı ile, dava dilekçesinin yetki yönünden reddi ile mahkemenin yetkisizliğine ve dosyanın yetkili Çorum Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi 01/09/2021 tarih ve E.2021/1115, K.2021/1079 sayılı kararı ile, yerel mahkeme kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren yerel mahkemeye gönderilmesine karar vermiştir.

5.Havza Asliye Hukuk Mahkemesi 06/04/2022 tarih ve E.2021/227, K.2022/87 sayılı kararı ile, davacı tarafın sosyoekonomik durumu gibi hususları nazara aldığını belirterek davanın kısmen kabul, kısmen reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

6. Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi 14/03/2023 tarih ve E.2023/15, K.2023/377 sayılı kararı ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19/2. maddesi gereğince gerekçeli başvuru kararı ile birlikte her iki dosyayı yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulüne, HMK'nın 353/1-a.4 madde ve bendi uyarınca kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarakkarar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğu iddiasına dayalı manevi tazminat istemine ilişkin olup, dava dilekçesinde; davalı idarenin hizmet kusuru nedeniyle meydana geldiği belirtilen manevi zarardan sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

Konuya ilişkin Yargıtay 4. HD'nin 12/02/2008 gün ve 2007/5589 E.-2008/1873 K. sayılı kararında özetle, "...Dava, tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istemin kısmen kabulüne karar verilmiştir. Karar davalı İçişleri Bakanlığı'nca temyiz edilmiştir.

Davacı, trafik denetimi sırasında düzenlenen alkol ölçümüne itirazının usulüne uygun olarak değerlendirilmesi sonucu haksız yere para cezası ödemesine ve ehliyetinin alınmasına neden olmak suretiyle zarara uğradığını iddia ederek maddi ve manevi zararının tahsilini istemiştir.

Davacının idare Mahkemesine açtığı dava sonucu, alkol ölçüm ve itirazlarına ilişkin öngörülen usul prosedürünün işletilmeyerek itiraz hakkının kısıtlanması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uygunluktan söz edilemeyeceği gerekçesiyle 2918 sayılı Yasa'nın 48/5 maddesi uyarınca verilen para cezası ve 6 ay süreyle sürücü belgesine el konulmasına ilişkin işlemin iptaline karar verilmiştir.

Mahkemece, kabul edilen tazminatın, davalı polis memuru ve davalı İçişleri Bakanlığı'ndan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir.

Trafik denetimi ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre yaptırımları düzenleme işi, davalı idareye kamu yasası ile verilmiş bir görevin gereğidir. İşin kusurlu tertibi, yanlış düzenlenmesi, kötü yürütülmesi ve bunun sonucunda zarar doğması nitelikçe hizmet kusurundan doğan bir zarardır. 11/02/1959 ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının birinci bendinde belirtildiği üzere, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve proje yapıp, plan ve projeler gereğince iş görmesi de kararın neticesi olan birer idari eylemdir.

O halde bu davaya konu edilen zararın ödetilmesi için açılacak davaya bakma görevi idari yargı yerine aittir. Mahkemece, davalı İçişleri Bakanlığı yönünden dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmek gerekirken işin esasının incelenmiş olması bozmayı gerektirmiştir..." denilmiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." şeklinde düzenleme mevcuttur.

Dosya kapsamına göre, davacı tarafından aynı talepli davanın, işbu dava açılmadan önce idari yargıda açıldığı, Çorum İdare Mahkemesi'nin 10/03/2020 gün ve 2020/162 E.-2020/190 K. sayılı kararı ile, davalının adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, sözkonusu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine istinaf incelemesi sonucu Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi'nin 13/07/2020 gün ve 2020/519 E.-2020/619 K. sayılı kararı ile, Çorum İdare Mahkemesi'nin 10/03/2020 gün ve 2020/162 E.-2020/190 K. sayılı kararına yapılan istinaf başvurusunun esastan reddine, kesin olmak üzere karar verilmiş olduğu ve

UYAP Sistemi'nde ve dosya kapsamında fiziki olarak bulunan sözkonusu belge içeriklerinde Çorum İdare Mahkemesi'nin 10/03/2020 gün ve 2020/162 E.-2020/190 K. sayılı kararının kesinleştiğine dair herhangi bir kesinleşme şerhinin bulunmadığı görülmüştür.

Bu durumda, eldeki davada, davacı tarafça davalı idarenin hizmet kusuru nedeniyle meydana geldiği belirtilen manevi zarardan sorumlu olduğu ileri sürülerek dava açılmış olup, kendisine ikinci dava açılan Havza Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, daha önce verilen Çorum İdare Mahkemesi'nin 10/03/2020 gün ve 2020/162 E.-2020/190 K. sayılı görevsizlik kararının kesinleşip kesinleşmediğini araştırması, kesinleşme şerhli karar onaylı bir örneğini istemesi ve kesinleşmiş olması halinde elinde derdest bulunan işbu dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle (2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun md. 19/I), her iki dosyayı kül halinde, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermesi, verilecek kararı bekleyerek sonucuna göre karar vermesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı olduğu şekilde işin esasına girilerek karar vermiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu görülmüştür.(Aynı yönde, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 4. HD'nin 2022/2252 E.-2022/1406 K. sayılı kararı)

Bu itibarla, taraf vekillerinin istinaf başvurularının (kamu düzenine ilişkin ve resen gözetilmesi gereken) yukarıda belirtilen gerekçelerle ayrı ayrı kabulü ile, ilk derece mahkemesi kararının 6100 sayılı HMK'nun 353/1-a.4 maddesi gereğince esası incelenmeksizin kaldırılmasına ve ilk derece mahkemesi tarafından davanın yeniden görülerek, eldeki davada, kendisine ikinci dava açılan Havza Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, daha önce verilen Çorum İdare Mahkemesi'nin 10/03/2020 gün ve 2020/162 E.-2020/190 K. sayılı görevsizlik kararının kesinleşip kesinleşmediğini araştırması, kesinleşme şerhli karar onaylı bir örneğini istemesi ve kesinleşmiş olması halinde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19/1. maddesi gereğince yerel mahkeme tarafından daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı merciinin görevli olduğundan bahisle elinde derdest bulunan işbu dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak ve 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19/2. maddesi gereğince gerekçeli başvuru kararı ile birlikte her iki dosyayı kül halinde, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermesi, verilecek kararı bekleyerek sonucuna göre hüküm kurulmak üzere dosyanın yerel mahkemeye gönderilmesine, kararın kaldırma sebebine göre işin esasına yönelik taraf vekillerinin istinaf itirazlarının bu aşamada değerlendirilmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiştir..."

7. **Havza Asliye Hukuk Mahkemesi 14/12/2023 tarih ve E.2023/76 sayılı kararı**ile, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesinin kaldırma kararı doğrultusunda, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fikrasışöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

10. 2918 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır. "

11. 2918 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3.maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Trafikten men : Trafik zabıtasınca, bu Kanunda belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alıkonulmasıdır.*"

12. 2918 sayılı Kanun'un"*Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı*" başlığını taşıyan48. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 24/5/2013 - 6487/19 md.)

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin kara yolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılır.

Kişinin yaralanmalı veya ölümlü ya da kollukça müdahil olunan maddi hasarlı trafik kazasına karışması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen muayeneye tabi tutulması zorunludur. Teknik cihaz ile yapılan ölçüme itiraz eden veya bu cihaz ile ölçüm yapılmasına müsaade etmeyen bu sürücüler, en yakın adli tıp kurumuna veya adli tabipliğe veya Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarına götürülerek uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkol tespitinde kullanılmak üzere vücutlarından kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır. Bu işlem bakımından 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75 inci maddesi hükümleri, beşinci fıkrası hariç olmak üzere uygulanır.

...

Yapılan tespit sonucunda, 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç oluştursa bile, 700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise, 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.

...

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır.

.....

Alkollü olarak araç kullanması nedeniyle son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde sürücü belgeleri ikinci defa geri alınan sürücüler Sağlık Bakanlığınca, usul ve esasları İçişleri, Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine; üç veya üçten fazla geri alınan sürücüler ise psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar.

Sürücü belgelerinin geçici geri alma işlemleri bu Kanun'un 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.

Bu madde hükümlerine göre geri alınan sürücü belgesinin iade edilebilmesi için; ilgili kişi hakkında trafik kurallarına aykırılık dolayısıyla bu Kanun hükümlerine göre verilmiş olan idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması; uyuşturucu veya uyarıcı madde alması nedeniyle sürücü belgesi geri alınanların ayrıca sürücü olmasında sakınca bulunmadığına dair resmi sağlık kurumlarından alınmış sağlık kurulu raporunun ibraz edilmesi şarttır.

..."

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"* başlıklı 112. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanun'un 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanun'un 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanun'un 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanun'a göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.
..."

15.2918 sayılı Kanun'un *"Suç ve ceza tutanakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985 -3176/13 md.)
(Değişik birinci fıkra : 3/5/2006 – 5495/3 md.) Bu Kanun'da yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.
Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.
(Değişik fıkra: 3/11/1988–3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.
(Mülga dördüncü fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)
(Mülga beşinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)
(Mülga altıncı fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)
(Mülga yedi ve sekizinci fıkralar: 3/11/1988 – 3493/48 md.)
Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.
(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir."

B. Yargı Kararı

16. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur.
Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da

dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacının Osmancık Bölge Trafik ve Denetleme Büro Amirliğince yapılan alkol kontrolünde hatalı ölçüm yapılması ve sonrasında sürücü belgesine 6 ay el konulması sürecinde yaşadığı mağduriyet nedeniyle, uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Olayda, davacıya alkollü olarak araç kullandığından bahisle, 2918 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verildiği ve davacının ehliyetine geçici süre el konulduğu, davacı hakkında bu olay nedeniyle Osmancık Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan 2019/1608 numaralı soruşturma dosyasında 12/12/2019 tarihli ve K.2019/1143 sayılı kararla kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiği; Osmancık Sulh Ceza Hakimliğinin 07/01/2020 tarihli ve2019/753 D. İş sayılıdosyasında ise, ehliyet belgesinin geri alınmasına ilişkinOsmancık Trafik Denetleme Amirliği tarafından düzenlenen 19/09/2019 tarih ve OSB 0072 sıra nolu tutanak ile düzenlenen idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verildiği, davacının bu süreçte yaşadığı mağduriyet nedeniyle uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle bakılan davayı açtığı anlaşılmıştır.

21.Anayasa'nın Başlangıç kısmında öngörülen kuvvetler ayrımı ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen idari işlemler kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu yargısal işlemler nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığından kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

22. Dosyanın ve ilgili mevzuatın bir bütün olarak incelenip değerlendirilmesinden, tazminat isteminin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklandığı, ayrıca hatalı ölçüm sonucu düzenlendiği ileri sürülen tutanağın hukuki denetiminin de adli yargı yerinde yapıldığı gözetildiğinde, açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararların tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 14/12/2023 tarih ve E.2023/76 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Havza Asliye Hukuk Mahkemesinin 14/12/2023 tarih ve E.2023/76 sayılıBAŞVURUSUNUN REDDİNE,

06/05/2024 tarihindeOY BİRLİĞİİLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN